

מראי מקומות - פסחים

צה:

א. אין מביאין קדשים לבית הפסול

בשער המלך (פסולי המוקדשין פ"ו הי"ח ד"ה ובמה שכתב) הוכיח מדברי התוס' לעיל (פס. ד"ה הכא), שדין זה שאין מביאין קדשים לבית הפסול הוא רק מדרבנן ורק לכתחילה. וכן כתב הקרית ספר (פסולי המוקדשין פרק ו').

ב. נמתין לו עד שיוממו

הקשה הצ"ח, מה סבר המקשה ששאל, וכי לא ידע עצה זו שאמר רבא. ותירץ, שחידוש גדול אמר רבא, שהיה מקום לומר, שאף שהדין הוא שבכור בעל מום אינו נמכר באטליז ואינו נשקל בליטרא, כאן יש מקום לומר שיהא מותר לעשות כן, שהרי הטעם שאין הבכור נמכר באטליז וכו' הוא משום שאין להקדש ריוח מזה. אבל כאן, שמביא בדמי היפה שבהם שלמים, נמצא שיש ריוח להקדש במה שנמכרים ביוקה, היה הוה אמינא שמוותר למכור באטליז וכו', לזה חידש רבא שאין הדין כן, אלא שאוכלם בתורת בכור בעל מום רגיל, ואין דינו חלוק משאר בכור בעל מום.

ג. או ששחטו שניהם כאחד וכו'

כתב המהרש"א, שאם שחטו שניהם כאחד, הטעם הוא משום שאנו מסופקין שמא זה היה ראשון ושמא זה היה ראשון. אבל אם נאמר שאפשר לצמצם, לא יצא בפסח זה כלל, שהרי נמצא נמנה על ב' פסחים, ואינו יוצא כלל. ובדבר שמואל כתב לפקפק בזה, ודייק מדברי רש"י לעיל (פסח) שהנמנה על ב' פסחים יוצא ידי קרבן פסח אלא שאינו יכול לאכול משום דאין ברירה. שוב הביא דברי המנחת חינוך (י"ד) כדברי המהרש"א, שאם נמנה על ב' פסחים, אינו יוצא בשום אחד מהם.

ד. ופטורין מלעשות פסח שני

כתבו התוס' שאינו דומה למה שאמרו לעיל (פסח) שאם שכח לפני הזריקה חייב לעשות פסח שני, ולא ביארו הטעם. והקשה המהרש"א, מהו באמת החילוק, הרי הטעם שחייב לעשות פסח שני שם, הוא משום שכשזרקו, לא היה ראוי לאכילה, ואף כאן, כשזרקו אינו ראוי לאכילה. ובקרני רא"ם כתב ליישב, ששם כיון שהעבד בא בשליחות רבו, כששכח עיוות בשליחותו, וממילא בטל השליחות (אלא אם כן רבו זכה שאז לא נעשית תקלה על ידי שכחתו), ולכך חייבין בפסח שני, אבל כאן לא שייך זה, ולכך פטורין מעשיית פסח שני. וע"ע בגליונות קהלות יעקב על הש"ס כאן, מש"כ לפרש דברי התוס'.

ה. לא אמר להן ולא אמרו לו אין אחראין זה לזה

יש לעיין, מהו החידוש בזה, הרי ודאי אין אחראין הם זה לזה. ובפיה"מ להרמב"ם משמע שעמד על הערה זו, וכתב שכוונת המשנה היא, שכיון שלא הרשה זה לזה בפירושו, אע"פ שהיו שם מעשים ורמזים המורים על סמיכת קצתם אל קצתם, מכל מקום אין אחראים זה לזה.

ו. שנים שנתערבו פסחיהן וכו'

כתב התוס' רי"ד, שבשאר הקרבנות אין הדין כן, אלא כמבואר בזבחים (ע"א), דזה יקרב לשם מי שהוא, וזה יקרב לשם מי שהוא, אבל בפסח אין יכולים לעשות כן, שהרי אינו נאכל אלא למנויו, ושניהם אין יכולים לאכול מהם, שמא יאכל כל אחד מפסח שאינו שלו, ועל כרחם כל אחד ממנה אחר עמו מן השוק וכו'.